

GRAMMATIK & SNAK

facitliste

indhold

Ved hvert tema henvises der til sidetal i Grammatik & Snak (G&S) og den grammatiske opslagsbog DEN LILLE (DL) af samme forfatter. Der suppleres løbende med forklaringer, hvor det er skønnet nødvendigt, fx ved uregelmæssigheder og særregler i enkelt svar.

NIVEAU *

- bolig: substantiver – sammensatte, s. 3
- ferie: substantiver – bestemthed, s. 4
- jobinterview: verber – datid / førdatid, s. 5
- kultur: modalverber, s. 6
- livet i danmark: adjektiver – superlativ, s. 7
- livsstil: verber – infinitiv med eller uden 'at', s. 8
- medier: præpositioner, s. 9
- min barndom: verber – datid (uregelmæssige), s. 10
- personlige egenskaber: konjunktioner – når / da / hvornår, s. 11
- smalltalk: klassiker: verber – at gøre / at lave, s. 12

NIVEAU **

- alkohol: præpositioner, s. 13
- arbejdsliv: substantiver – tællelige / utællelige, s. 14
- diskrimination & ligestilling: substantiver – flertal, s. 15
- helbred: ledsætninger – konjunktioner, s. 16
- høflighed: verber, s. 17
- myter om danskerne: ordstilling, s. 18
- smartphones: adjektiver, s. 19
- traditioner: pronominer – det / der / de / den, s. 20
- turist i danmark: adjektiver – komparativ, s. 21
- velfærdsstaten: præpositioner, s. 22

NIVEAU ***

- børn, unge & familieliv: pronominer, s. 23
- deleøkonomi: ordstilling, s. 24
- ensomhed: ledsætninger – konjunktioner, s. 25
- frivilligt arbejde: verber – passiv, s. 26
- kriminalitet: nogen / noget / nogle / ingen / intet, s. 27
- miljø: adjektiver, s. 28
- mit dansk: klassiker: så – adv. / ls.-konj. / hs.-konj., s. 29
- mit hjemland: ordklasseskift fra substantiv til adjektiv, s. 30
- politik & samfund: klassiker: verber – at tro / at synes, s. 31
- økonomi & skat: verber – førnutid, s. 32

bolig *

substantiver – sammensatte (G&S, s. 6 / DL, s. 12)

1.	ejendomsmægler
2.	transporttiden / transporttid
3.	naturområde
4.	kulturliv
5.	favoritrum
6.	mandefald
7.	badeværelse
8.	andelsbolig
9.	arbejdsdag
10.	boligmarked

ferie *

substantiver – bestemthed (G&S, s. 9 / DL, s. 8-12)

1.	ferie (fast udtryk uden artikel)
2.	vejret (fælles kendt info)
3.	stranden (fælles kendt info)
4.	destination
5.	ski (fast udtryk uden artikel)
6.	mad (fast udtryk uden artikel) / maden
7.	lokalbefolkningen (kendt info via kontekst)
8.	CO2-aftryk (genitiver erstatter artikel)
9.	en fordel ("ulempe" deler artikel med "en fordel")
10.	rejse ("den" angiver bestemt form og er substantivets artikel)

jobinterview *

verber – datid / førdatid (G&S, s. 12 / DL, s. 22-23)

1.	har du primært været
2.	har du typisk påtaget dig
3.	håndterede du
4.	lykkedes projektet
5.	har du haft
6.	ville
7.	valgte (studerer man stadig, er førnutid "har du valgt" korrekt)
8.	gik
9.	har du gjort
10.	har fået

førnutid: fokus er på et ikke-specifikt tidspunkt i fortiden.

datid: fokus er på et specifikt tidspunkt i fortiden.

kultur *

modalverber (G&S, s. 15 / DL, s. 25-26)

1.	vil
2.	kan
3.	skal
4.	må
5.	bør / skal
6.	skal / må
7.	skal / vil (hvis fokus er på et ønske)
8.	kan
9.	bør / skal
10.	vil

livet i danmark *

adjektiver - superlativ (G&S, s. 18 / DL, s. 30)

1.	det sværeste
2.	det vanskeligste
3.	det letteste (dobbeltkonsonant efter trykstærk vokal)
4.	den største (uregelmæssigt adjektiv)
5.	det sjoveste
6.	det dårligste / det værste (uregelmæssigt adjektiv)
7.	den / det mest imponerende
8.	den mest overvurderede (uregelmæssigt adjektiv på "-et" med egen bøjningsregel i e-form)
9.	den smukkeste (dobbeltkonsonant efter trykstærk vokal)
10.	den mest tossede (uregelmæssigt adjektiv på "-et" med egen bøjningsregel i e-form)

livsstil *

verber – infinitiv med eller uden 'at' (G&S, s. 20 / DL, s. 20)

1.	at dyrke
2.	at købe
3.	at shoppe
4.	at vågne
5.	at få
6.	engagere
7.	at vende
8.	opstå
9.	skille
10.	lave

infinitiv uden 'at': i kombination med modalverber, sanseverber + lade + bede

infinitiv med 'at': når infinitiven fungerer som objekt i sætningen

medier *

præpositioner (G&S, s. 23 / DL, s. 31-32)

1.	om
2.	med
3.	om
4.	for
5.	for
6.	til
7.	med
8.	på
9.	til
10.	for

min barndom *

verber – datid (uregelmæssige) (G&S, s. 26 / DL, s. 57-61)

1.	foretrak
2.	bestod
3.	undgik
4.	brød
5.	slog
6.	led
7.	deltog
8.	gad
9.	stak
10.	fandtes

personlige egenskaber *

konjunktioner – når / da / hvornår (G&S, s. 29 / DL, s. 45)

1.	hvornår (fokus på det specifikke tidspunkt) / når (generelt)
2.	da
3.	når
4.	når
5.	da
6.	hvornår (fokus på det specifikke tidspunkt) / når (generelt)
7.	da
8.	da
9.	da
10.	når

smaltalk *

klassiker: verber – at gøre / at lave (G&S, s. 32 / DL, s. 46)

1.	laver (beskæftigelse)
2.	lavet (produktion)
3.	gør (kortsvar)
4.	lave (produktion)
5.	gøre (løsningsorienteret)
6.	gjort (løsningsorienteret)
7.	lave (produktion)
8.	gøre (løsningsorienteret)
9.	lave (reparation)
10.	gøre (løsningsorienteret)

at gøre: kortsvar, løsningsorienteret

at lave: produktion, beskæftigelse, reparation

alkohol **

præpositioner (G&S, s. 36 / DL, s. 31-32)

1.	i
2.	over
3.	for
4.	med
5.	ud
6.	af
7.	på
8.	om
9.	til
10.	op

arbejdsliv **

substantiver – tællelige / utællelige (G&S, s. 39 / DL, s. 8-11)

1.	færre
2.	flere
3.	mere
4.	mindre
5.	flere
6.	flere
7.	mere
8.	mere
9.	mere
10.	mindre

tælleligt: flere / færre

utælleligt: mere / mindre

diskrimination & ligestilling **

substantiver - flertal (G&S, s. 42 / DL, s. 8-9)

1.	aldre (gruppe 3)
2.	krav (gruppe 3)
3.	dyreregtighedsforkæmpere (gruppe 2)
4.	rødder (gruppe 3)
5.	køn (gruppe 3)
6.	debatter (gruppe 1 med dobbeltkonsonant pga. trykstærk vokal forinden)
7.	regler (gruppe 1/3). substantiver på "-el" mister ofte "e" i bøjning.
8.	ulykkestilfælde (gruppe 3)
9.	passagerer (gruppe 1)
10.	rygere (gruppe 2)

helbred **

ledsætninger - konjunktioner (G&S, s. 45 / DL, s. 40)

1.	eftersom (udtrykker en årsag)
2.	når (udtrykker et generelt problem i nutiden)
3.	hvor (betydning = i hvilke tilfælde)
4.	der (der er beklageligvis en fejl i bogen, da "der" er et pronomen og ikke en ledsætningskonjunktion i eksemplet).
5.	hvis (udtrykker en betingelse)
6.	fordi (udtrykker en årsag)
7.	selvom (udtrykker en kontrast)
8.	at (indledning til en ledsætning, der udtrykker følge)
9.	så (udtrykker følge / konsekvens)
10.	selvom (udtrykker en kontrast)

høflighed **

verber (G&S, s. 49 / DL, s. 19-27)

1.	komplimentere
2.	kommer
3.	se
4.	er
5.	husk
6.	sætte
7.	foretrækker
8.	inviterer (nutid, fordi det er generelt)
9.	rejste
10.	hilse

myter om danskerne **

ordstilling (G&S, s. 52 / DL, s. 34-40)

1.	snakker nærmest konstant om vejret snakker nærmest om vejret konstant
2.	er overraskende ængstelige for svaner
3.	vil allerhelst sidde alene på bussædet
4.	efterlader gerne deres sovende babyer uden for fx cafeer
5.	går aldrig over for rødt lys
6.	udviser ingen særlig respekt for autoriteter som fx lærere og læger
7.	kommer danskerne altid til tiden
8.	de klæder sig i hvert fald kun i sort i hvert fald kælder de sig kun i sort de klæder sig kun i sort i hvert fald
9.	når man gerne vil lave en middagsaftale med dem
10.	hvis man ikke tilbyder at tage skoene af i deres hjem

smartphones **

adjektiver (G&S, s. 55, DL, s. 28-29)

1.	lang (n-ord i ental = tid)
2.	effektivt (t-ord i ental = det)
3.	unfair (låneord fra engelsk med egen bøjningsregel)
4.	bange (uregelmæssigt adjektiv "-e" med egen bøjningsregel)
5.	isolerede (uregelmæssigt adjektiv på "-et" med egen bøjningsregel)
6.	små (uregelmæssigt adjektiv)
7.	stressende (uregelmæssigt adjektiv "-e" med egen bøjningsregel)
8.	lækre (uregelmæssigt adjektiv "-er" med egen bøjningsregel)
9.	akavede (uregelmæssigt adjektiv "-et" med egen bøjningsregel)
10.	harmonisk (uregelmæssigt adjektiv "-sk" med egen bøjningsregel)

traditioner **

pronominer – det / der / de / den (G&S, s. 58 / DL, s. 17 + 34 + 46)

1.	der (foreløbigt subjekt. betydning: there)
2.	de (pronomen i flertal = børnene)
3.	der (der + ubestemt subjekt = masser af mennesker. betydning: there)
4.	de (bestemt form foran adjektiv i flertal)
5.	det (refererer til sætningen før. betydning: it)
6.	der (der + ubestemt subjekt = mange ritualer. betydning: there)
7.	den (bestemt form foran adjektiv til et n-ord i ental)
8.	de (pronomen i flertal = gæssene)
9.	de (pronomen i flertal = danskere)
10.	det (bestemt form foran adjektiv til et t-ord i ental)

turist i danmark **

adjektiver - komparativ (G&S, s. 62 / DL, s. 30)

1.	flere (uregelmæssig)
2.	mere interessant
3.	stærkere
4.	mere beskidte
5.	bedre (uregelmæssig)
6.	hurtigere
7.	mere sikkert / sikrere (adjektiver på ”-er” har speciel bøjning)
8.	mere spektakulær
9.	mindre (uregelmæssig)
10.	dyrere

velfærdsstaten **

præpositioner (G&S, s. 66 / DL, s. 31-32)

1.	om
2.	ved
3.	ved
4.	til
5.	af
6.	af
7.	for
8.	med
9.	af
10.	på

børn, unge & familieliv ***

pronominer (G&S, s. 70 / DL, s. 13-15)

1.	dem (3. ps. flertal, objekt)
2.	hendes (3. ps. ental, hunkøn, possessiv, subjekt)
3.	hende (3. ps. ental, hunkøn, objekt)
4.	sig (3. ps. ental, reflektivt)
5.	sine (3. ps. flertal, possessiv, objekt)
6.	deres (3. ps. flertal, possessiv)
7.	dig (2. ps. ental, objekt)
8.	dit (2. ps. ental, possessiv)
9.	de (3. ps. flertal, subjekt)
10.	ens (særligt pronomen: man = one: 3. ps. ental, possessiv, subjekt)

deleøkonomi ***

ordstilling (G&S, s. 74 / DL, s. 34-40)

1.	når du har benyttet deleøkonomiske tjenester?
2.	som du har brugt?
3.	og er du overhovedet enig i den påstand? og er du enig i den påstand overhovedet?
4.	eller er det for risikabelt til dit temperament?
5.	fordi traditionelle taxaer bare er vildt dyre?
6.	og derfor kan presse priserne.
7.	som bor permanent i området. som bor i området permanent.
8.	hvis fænomenet skal vokse sig større?
9.	at et moderne arbejdsmarked må være?
10.	eller er det ikke andet end en smart pengemaskine?

ensomhed ***

ledsætninger - konjunktioner (G&S, s. 77 / DL, s. 39-40)

1.	at (indledning til en ledsætning, der fungerer som objekt)
2.	hvis (udtrykker en betingelse)
3.	som (relativt pronomen, der henviser til robotsælen, der bliver objekt i sætningen)
4.	når (noget, der generelt sker. angiver årsag)
5.	siden (betydning: fra et bestemt tidspunkt)
6.	mens (betydning: samtidigt med)
7.	selvom (kontrast)
8.	så (plan / hensigt)
9.	eftersom (udtrykker en årsag)
10.	hvis (udtrykker en betingelse. betydning her: i det tilfælde)

frivilligt arbejde ***

verber - passiv (G&S, s. 81 / DL, s. 27)

1.	bliver reddet / reddes
2.	bekæmpes
3.	bliver bragt / bringes
4.	bliver krævet / kræves
5.	bliver talt / tales
6.	bliver afholdt / afholdes
7.	bliver budt / bydes
8.	sættes sammen / bliver sat sammen
9.	gøres
10.	bliver opfyldt / opfyldes

blive-passiv: bruges hyppigst og særligt i talesprog. tit med fokus på konkrete og aktive situationer.

s-passiv: bruges særligt i formel kontekst, og når der beskrives en regel / fast handling. ses ofte i kombination med modalverber.

tit vil begge former være en mulighed, og svarene på siden kan diskuteres yderligere.

kriminalitet ***

nogen / noget / nogle / ingen / intet (G&S, s. 86 / DL, s. 16)

1.	ingen (om personer uden substantiv. betydning: man kan ikke blive dømt, hvis man begår en forbrydelse og er under 15 år)
2.	noget (om noget ubestemt uden substantiv)
3.	intet (om abstrakte forhold uden substantiv. betydning: lignende sager må ikke gentage sig)
4.	ingen (om person uden substantiv)
5.	noget (foran utælleligt substantiv i ental = kriminaliteten)
6.	nogle (foran flertal = politikere)
7.	nogen (foran n-ord i ental = kontakt)
8.	nogle (betydning: enkelte / visse personer)
9.	nogen (om personer uden substantiv. betydning: nogen overhovedet)
10.	noget (om noget ubestemt uden substantiv)

miljø ***

adjektiver (G&S, s. 90 / DL, s. 28-29)

1.	miljøvenligt (t-ord i ental = det)
2.	fulde (flertal = ti badekar)
3.	gigantisk (uregelmæssigt adjektiv ”-sk” med egen bøjningsregel)
4.	skadeligt (t-ord i ental = hvilket)
5.	gamle (uregelmæssigt adjektiv på ”-el” med egen bøjningsregel)
6.	storslåede (uregelmæssigt adjektiv på ”-et” med egen bøjningsregel)
7.	dobbelte (bestemt form efter ”den”)
8.	hormonforstyrrende (uregelmæssigt adjektiv på ”-e” med egen bøjningsregel)
9.	daglige (e-form efter possessivt pronomen)
10.	overdrevet (uregelmæssigt adjektiv på ”-et” med egen bøjningsregel)

mit dansk ***

klassiker: så – adv. / ls.konj. / hs.-konj. (G&S, s. 94 / DL, s. 39)

1.	så jeg bedre kan forstå mine danske venner (ls.-konj., hensigt / plan)
2.	så jeg forsøger derfor at læse aviser på dansk (hs.-konj. med ligefrem ordstilling, konsekvens) så derfor forsøger jeg at læse aviser på dansk (hs.-konj. med inversion, konsekvens)
3.	så jeg er generelt glad for gulvøvelser og gruppearbejde (hs.-konj. med ligefrem ordstilling, konsekvens) så generelt er jeg glad for gulvøvelser og gruppearbejde (hs.-konj. med inversion, konsekvens)
4.	så jeg også forbedrer mig uden for skolen (ls.-konj., plan / hensigt) så jeg forbedrer mig også uden for skolen (hs.-konj., med ligefrem ordstilling konsekvens) så uden for skolen forbereder jeg mig også (hs.-konj., med inversion, konsekvens) obs: reflektivt pronomen: at forbedre sig
5.	så vil jeg bare sætte mig et nyt (adv., betydning: then)
6.	så får jeg ofte en slags blokade i hovedet (adv. betydning: then)
7.	så jeg prøver at se noget dagligt (hs.-konj. med ligefrem ordstilling, konsekvens) så dagligt prøver jeg at se noget (hs.-konj. med inversion, konsekvens)
8.	så jeg foretrækker nok at arbejde i par (hs.-konj, konsekvens)
9.	så insisterer jeg altid på at fortsætte samtalen på dansk (adv., betydning: then)
10.	så har jeg stadig problemer med min udtale (adv. betydning: then)

mit hjemland ***

ordklaseskift fra substantiv til adjektiv (G&S, s. 97 / DL, s. 8 + 28 +29)

1.	demokratisk (n-ord, ental = styreform)
2.	stabil (n-ord, ental = statsøkonomien)
3.	farligt (t-ord, ental = det)
4.	velopdragne (flertal = børn)
5.	tillidsfulde (flertal = borgerne)
6.	erfaren (en fiktiv tilstand hos en person = grundform)
7.	stressede (flertal = mennesker)
8.	religiøs (n-ord, ental = majoriteten)
9.	problematisk (t-ord i ental = det. uregelmæssigt adjektiv "-sk" med egen bøjningsregel)
10.	forskellig (n-ord, ental = COVID 19-strategi)

politik & samfund ***

klassiker: verber – at tro / at synes (G&S, s. 100 / DL, s. 45)

1.	synes
2.	synes
3.	tror
4.	synes
5.	tror
6.	synes
7.	tror (gæt – du ved det ikke endnu, og når du ved det, kan hverken tror eller synes bruges, og sætningen må omskrives)
8.	tror
9.	synes
10.	tror (gæt) / synes (holdning)

at tro: et gæt – noget ingen ved med 100 % sikkerhed.

at synes: en personlig holdning / mening.

Økonomi & skat ***

verber - førnutid (G&S, s. 104 / DL, s. 23)

1.	har benyttet
2.	har betalt
3.	har overvejet
4.	har sat
5.	er begyndt (i 2020: unge under 16 år må gerne arbejde skattefrit i private hjem)
6.	har holdt
7.	er kommet
8.	har medbragt (i 2020 gælder: 1150 kr. på internettet ekskl. fragt – 3250 kroner ved ankomst med fly eller skib.)
9.	er steget (ved store ændringer i ens privatøkonomi: man skal typisk have penge tilbage i skat, fordi man har betalt for meget, eller betale restskat, fordi man har betalt for lidt i løbet af året. personlige oplysninger kan ændres på skat.dk.)
10.	er gået

de fleste hovedverber i førnutid kombineres med hjælpeverbet "har"

verber med fokus på overgange (en art start, midte og slutning) samt bevægelse kombineres typisk med hjælpeverbet "er". hvis disse tager objekt, skifter hjælpeverbet imidlertid til "har", fx:

- jeg er stoppet til dans > < politiet har stoppet tyven (objekt).
- peter er kommet for sent igen! > < peter har kommet karry (objekt) i gryden.